

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ФІНАНСОВИЙ ІНСТИТУТ
при МІНІСТЕРСТВІ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ**

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

науково-практична конференція

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

науково-практична конференція

*Київ,
6–7 квітня 2000 року*

КИЇВ - 2000

ББК 65.9 (Укр)

К 25

Редакційна колегія:

Г.О. П'ятаченко (голова), В.І. Кравченко (заступник голови),
І.І. Гейдор, С.В. Глущенко, А.М. Соколовська, В.В. Корисев

*Затверджено до друку Вченою радою Науково-дослідного
фінансового інституту при Міністерстві фінансів України*

К 25 Проблеми фінансової політики в Україні. Науково-практична
конференція. – К.: НДФІ, 2000. – 272 с.

ISBN 966-95080-8-8

Видання містить виступи та повідомлення аспірантів НДФІ – учасників
науково-практичної конференції “Проблеми фінансової політики в Україні”.

ББК 65.9 (Укр)

*Видання є власністю інституту і не може бути передруко-
вано без його дозволу.*

*При використанні матеріалів у будь-якій формі посилання
обов'язкове*

ISBN 966-7675-00-9

© Автори, 2000

© Оригінал-макет. Науково-дослідний
фінансовий інститут при Мінфіні
України, 2000

Зміст

Башиїнська О. М.	
РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ЗОВНІШНЬОГО БОРГУ УКРАЇНИ.....	7
Бедринець М. Д.	
РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	12
Блешмудт П. П.	
ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЩОДО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	17
Богорад М. А.	
МИТО ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД ПОДАТКУ.....	22
Бондарук Т. Г.	
УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ ВНУТРІШНІМ БОРГОМ УКРАЇНИ.....	25
Бондарчук К. О.	
ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ УКРАЇНИ.....	30
Борзенкова О. Д.	
ПРИБУТКОВЕ ОПОДАТКУВАННЯ ТА ЙОГО РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ.....	35
Глущенко С. В.	
ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ВТОРИННОГО РИНКУ КОРПОРАТИВНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	38
Глущенко Ю. А.	
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ – ВАЖЛИВИЙ ВАЖІЛЬ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА.....	44
Горбанський Б. М.	
НЕПРЯМІ МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЯК ФАКТОР ОПОДАТКУВАННЯ ТІНЬОВИХ ДОХОДІВ.....	47
Гушта О. В.	
ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ УСТАНОВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ).....	52
Давидова В. П.	
РОЛЬ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У ФІНАНСОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	57

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ – ВАЖЛИВИЙ ВАЖІЛЬ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА

В сучасних умовах значна частина соціальних потреб регіонів України продовжує фінансуватися за рахунок коштів місцевих бюджетів. Фінансові можливості регіонів визначаються економічними, історичними, екологічними, демографічними та іншими особливостями. Вони впливають на розмір соціальних видатків на душу населення, заробітної плати. В цій ситуації міжбюджетні відносини покликані сприяти покращанню соціальної інфраструктури, підвищенню виробництва.

Практика свідчить, що останніми роками місцеві бюджети в більшості регіонів є дефіцитними і тому держава змушена вдаватися до заходів, пов'язаних із забезпеченням збалансованості місцевих бюджетів та підвищенням ефективності виробництва в регіонах.

Регіональна політика має сприяти залученню в господарчий обіг ресурсного потенціалу регіонів, використанню переваг територіального поділу і кооперації праці за рахунок розширення повноважень і підвищення відповідальності місцевих органів влади та розв'язання поточних і перспективних проблем територій. На жаль, економічні проблеми регіонів загострюються, що ускладнює їх вирішення. Достатньо послатися на дані Полтавської області, де лише за два місяці поточного року у порівнянні з відповідними періодом минулого року обсяг промислового виробництва скоротився на 25,2 %. ВВП в розрахунку на душу населення продовжує падати. У 2000 р. він, за прогнозами, зменшиться на 30 тис. грн. і становитиме 2241,3 грн. При цьому втрати доходів бюджету від спаду виробництва за три місяці 2000 р. становлять 3563,1 тис. грн. Значно зменшується питома вага фінансових ресурсів у ВВП, яка у 1999 р. становила 8%, що значно менше, ніж в попередні роки.

Бюджетна забезпеченість доходами на душу населення (без урахування вексельних розрахунків) в середньому по області у

1999 р. знизилася і становила 225,9 грн. В таких районах, як Орпечення становить символічну суму – 26–30 грн. на душу населення. Аналітичні матеріали свідчать, що дохідна частина місцевих бюджетів області у 1999 р. становила лише 726,2 млн. грн., або 36 % від загальної суми мобілізованих доходів.

В ситуації, що склалася в регіонах України, виникла нагальна потреба у зміцненні місцевих фінансів шляхом закріплення за ними на довгостроковій основі частини загальнодержавних податків.

Вперше у практиці фінансових органів України при погодженні розрахункових показників місцевих бюджетів були розроблені пакети детальних розрахунків доходів бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя. Закріплення за місцевими органами влади фінансових ресурсів має сприяти задоволенню першочергових соціальних послуг населення і на цій основі підвищувати ефективність виробництва. При цьому зростатиме роль бюджетного планування.

Механізм перерахування дотацій став більш досконалим. У 2000 р. дотації будуть перераховуватися з рахунків територіальних управлінь Державного казначейства шляхом застосування індивідуальних нормативів щоденних відрахувань від доходів загального фонду державного бюджету, що надійшли на транзитні рахунки від надходжень 15 видів загальнодержавних податків і зборів, у тому числі від податку на прибуток підприємців та акцизного збору. У разі, якщо сума перерахованої дотації менше суми річної дотації, Головне управління Державного казначейства перераховує відповідному фінансовому органу недоотриману суму дотації від усіх надходжень загального фонду Державного бюджету України.

Отже, можна зробити висновок, що регіони України, як і в попередні роки, перебуватимуть у прямій фінансовій залежності від центру. Адже до місцевих бюджетів в поточному році не надійдуть такі загальнодержавні податки, як податок на прибуток підприємців і акцизний збір. Щодо податку на додану вартість, то протягом останніх років він до місцевих бюджетів не надходив. Такі відносини не сприяють підвищенню ефективності виробництва в регіонах, бо хто краще працює, той і більше платить.

У поточному році до місцевого бюджету зараховується 100% прибуткового податку з громадян. Для Полтавської області це становить 163 млн. грн. Крім того, до вказаних бюджетів зараховується податок на прибуток підприємств комунальної власності. Однак такі надходження коштів до місцевого бюджету значно менше суми податку на прибуток і акцизного збору. В результаті провідні галузі області будуть недофінансовані, що призведе до додаткових витрат бюджету.

При цьому слід відмітити, що виконання дохідної і видаткової частин бюджету області в попередні роки забезпечувалося значною мірою завдяки вексельним розрахункам. У 2000 р. вексельні розрахунки застосовуватися не будуть. Все це ускладнюватиме виконання місцевих бюджетів Полтавської області.

Досвід роботи місцевих органів влади свідчить, що вони при формуванні бюджетів намагаються занизити обсяги доходів при одночасному збільшенні видаткової частини. Це певною мірою можна пояснити бажанням більш повно задовольнити соціально-економічні потреби регіону. Однак відомо, що коректний розрахунок надходжень видаткових коштів є головною умовою формування реального бюджету, тобто такого, який відповідатиме потребам держави і регіонів. Основою такого бюджету має стати величина бюджетної забезпеченості на душу населення, яка визначається вартістю мінімальних бюджетних послуг (медицина, освіта, культура, спорт тощо). При цьому зміниться на краще роль регіональних рад, які в ряді регіонів лише затверджують, а державні адміністрації складають місцеві бюджети. При цьому слід забезпечити формування місцевих бюджетів в основному за рахунок власної дохідної бази.